

PERIODIKU BANKAR

VËSHTRIM MBI SEKTORIN
FINANCIAR TË KOSOVËS

SHËRBIMET ELEKTRONIKE BANKARE

PERIODIKU BANKAR

SHOQATA E BANKAVE TË KOSOVËS
KOSOVO BANKING ASSOCIATION

 Banka Ekonomike

 iSBANK

NLB Prishtina

PËRGATITUR NGA:

DR. SC. PETRIT BALIJA,
Kryeredaktor

KRESHNIK KOSUMI,
Redaktor

MIRANDA RUGOVAJ
Koordinatore

SHOQATA E BANKAVE TË KOSOVËS

DATA E PUBLIKIMIT,
Dhjetor 2015

PERIODIKU BANKAR MBËSHTETET
NGA FONDI EVROPIAN PËR EVROPËN
JUGLINDORE

EUROPEAN FUND FOR SOUTHEAST EUROPE
DEVELOPMENT FACILITY

Gjetjet, interpretimet dhe përfundimet e shprehura në këtë publikim nuk pasqyrojnë domosdosmërisht pikëpamjet e Fondit Evropian për Evropën Juglindore (EFSE), partnerëve të tij, apo ofruesve të shërbimeve të EFSE-së.

SHOQATA E BANKAVE TË KOSOVËS
KOSOVO BANKING ASSOCIATION

Deklarimi i përgjegjësisë: Mendimet dhe opinionet e paraqitura në këtë publikim janë përmbledhje e diskutimeve nga panellet e Panairit Financiar 2015. Këto mendime dhe opinione nuk paraqesin domosdosmërisht qëndrimet e Shoqatës së Bankave të Kosovës. Kjo përmbledhje do të shërbejë për reflektim mbi atë se çfarë është konkluduar nga diskutimet dy ditore në Konferencë dhe në hapje të Panairit Financiar 2015 në mënyrë që institucionet relevante të mund të ndërmarrin masat respektive për të përmirësuar mjedisin afarist në Kosovë.

SHËRBIMET ELEKTRONIKE BANKARE

PËRMBAJTJA

PJESA I

Shërbimet elektronike bankare 1

Numri i kartelave bankare 1-3

Numri i terminaleve për kartelat dhe paranë elektronike 3

Numri dhe vlera e transaksioneve me kartela përmes terminaleve 3-5

Numri dhe vlera e llogarive e-banking 5-6

PJESA II

Indikatorët kryesorë të industrisë bankare 6

Struktura e aseteve 6-7

Struktura e detyrimeve 7-9

Të hyrat dhe shpenzimet 9-11

Norma efektive e interesit në kredi dhe depozita 11-12

Kreditë jo-performuese 12

PJESA III

Lajme nga industria bankare 13- 18

I.

SHËRBIMET ELEKTRONIKE BANKARE

Industria bankare në Kosovë gjithnjë e më shumë është duke u orientuar dhe zhvilluar drejt avancimit dhe përdorimit sa më të madh të shërbimeve elektronike. Ky zhvillim i hovshëm drejt avancimit të instrumenteve të pagesave elektronike është një përgjigje drejt zhvillimit të teknologjisë informative në përgjithësi në përputhje me trendet ndërkombëtare. Njëkohësisht kjo paraqet përshtatjen e industrisë bankare drejt kërkesave dhe nevoja të reja të klientëve me qëllim që këto shërbime të jenë sa më të sigurt, lehtë të realizueshme, qasje të lehtë si dhe të shpejta në kuptim të kursimit të kohës.

Është e rëndësishme të vlerësohet se këtij zhvillimi të hovshëm të shërbimeve elektronike në industrinë bankare të Kosovës i janë përgjigjur pozitivisht edhe qytetarët e saj, me ç'rast përdorimi i tyre sa i përket shifrave është gjithnjë në rritje duke shënuar vlera të dyfishimit të tyre në disa raste.

Numri i kartelave bankare

Për të parë këtë zhvillim, tabela 1 tregon numrin e kartelave bankare të lëshuara nga industria bankare për qytetarët e Kosovës.

STATISTIKA MBI NUMRIN E KARTELAVE BANKARE				
Nr.	Kartelat sipas funksionit	2013	2014	2015
I.	Kartela me funksion cash-i	754,380	813,026	1,041,592
II.	Kartela me funksion pagese prej të cilave:	754,380	799,742	1,041,592
	1 - Kartelat me funksion debiti	645,048	678,090	837,747
	2 - Kartela me funksion krediti	109,332	121,652	203,845
III.	Kartela me funksion para prej të cilave:	15,017	13,284	199
	1 - Kartela me funksion para	15,017	13,284	196
IV.	Numri total i kartelave prej të cilave:	769,397	813,026	1,041,791
	1- Kartela me funksion të kombinuar debiti, cash-i apo para elektronike	769,397	813,026	1,029,094

Tab. 1 | Burimi: BQK – Raport mujor mbi instrumentet cash dhe jocash (shkurt 2016)

Në fund të vitit 2015 numri i kartelave bankare në shfrytëzim është rritur për 28.1% në krahasim me vitin 2014, për dallim prej 7.7% që ishte rritja e vitit 2014 në raport me vitin 2013. Këtë rritje më të madhe në fund të vitit 2015 mund të shihet edhe në figurën 1 të paraqitur.

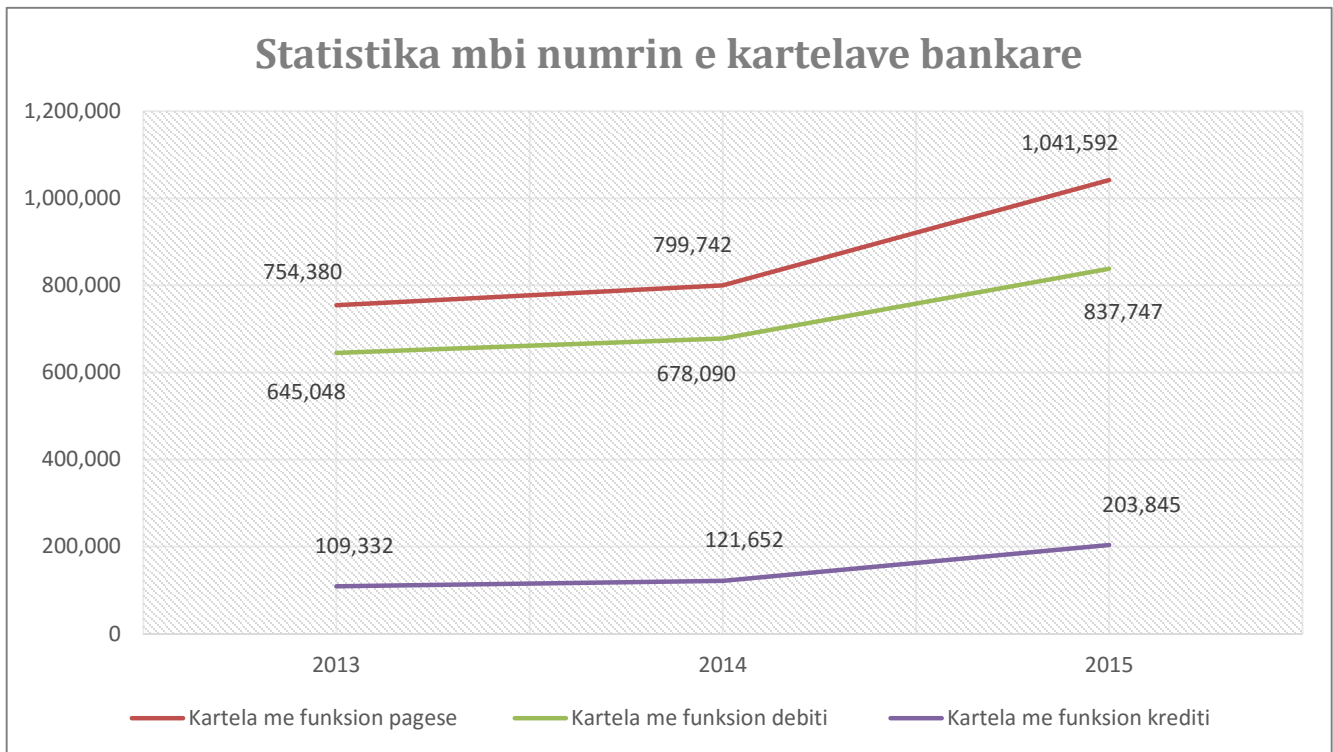

Fig. 1 | Burimi: BQK – Raport mujor mbi instrumentet cash dhe jocash (shkurt 2016)

Kartelat me funksion krediti në fund të vitit 2015 u rritën ndjeshëm apo më saktë u rritën për 67.5% në raport me vitin 2014. Edhe kartelat me funksion debiti shënuan rritje prej 23.5% në raport me vitin 2014.

Kartelat e industrisë bankare përdoren për blerje çoftë ajo online përmes internetit, tërheqje në kesh përmes bankomatëve (ATM) apo pagesa përmes pikave shitëse. Tabela 2 paraqet të dhëna mbi numrin e terminaleve të bankave të cilat janë në shfrytëzim për qytetarët e Kosovës.

Numri i terminaleve për kartelat dhe paranë elektronike

STATISTIKA MBI NUMRIN E KARTELAVE BANKARE								
Nr.	Terminalet sipas funksionit	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
I.	Automated Teller Machines (ATM) prej të cilave:	339	415	460	483	496	498	540
	1-ATM me funksion tërheqje cash	339	415	460	483	496	498	540
	2-ATM me funksion transferim krediti prej të cilave:	112	141	147	145	148	50	97
	a-ATM me funksion të pagesave KOS-GIRO	N/A	39	69	73	70	50	97
	3- ATM me funksion depozitimi cash	0	0	1	1	8	13	78
II.	Terminale POS (Point of Sale) prej të cilave:	5,251	6,194	7,534	8,592	9,071	9,349	9,705
	1-terminale POS me funksion tërheqje cash	212	212	1,376	220	215	220	180
	2-terminale EFTPOS	5,223	5,930	6,320	8,499	8,856	9,179	9,525

Tab. 2 | Burimi: BQK – Raport mujor mbi instrumentet cash dhe jocash (shkurt 2016)

Siç mund të shihet nga të dhënat e paraqitura në tabelën 2, të gjitha vlerat kanë shënuar rritje me ç'rast në fund të vitit 2015 numri i pikave shitëse (POS) është rritur për 3.8% në raport me vitin 2014, përderisa numri i bankomatëve (ATM) është rritur për 8.4%. Nëse e bëjmë një krahasim të njëjtë për një periudhë më të gjatë ndërmjet viteve 2009-2015, atëherë mund të shihet se numri i bankomatëve është rritur për 59.2%, përderisa numri i pikave shitëse është rritur për 84.8%.

Numri dhe vlera e transaksioneve me kartela përmes terminaleve

Në tabelën 3 dhe 4 mund të shohim se sa përdoren kartelat bankare për nga numri dhe vlera e transaksioneve në bankomate dhe në pikat shitëse të industrisë bankare. Më saktë tabela 3 e tregon numrin e transaksioneve të realizuara me kartela nëpër vite.

NUMRI I TRANSAKSIONEVE ME KARTELA PËRMES TERMINALEVE				
Nr.	Përshkrimi	2013	2014	2015
I.	Total i transaksioneve me kartela prej të cilave:	13,129,074	14,734,189	16,183,996
	1-ATM tërheqje cash	9,251,512	9,926,136	10,422,617
	2-ATM depozitime	5,314	27,724	232,625
	3-Kredit transfere nëpërmjet ATM-ve	108,308	70,160	42,572
	4-Tërheqje cash në terminale POS	21,964	13,333	14,523
	5-Pagesa me kartela në terminale POS	3,741,976	4,696,836	5,471,659

Tab. 3 | Burimi: BQK – Raport mujor mbi instrumentet cash dhe jocash (shkurt 2016)

Totali i transaksioneve në fund të vitit 2015 është rritur për 9.8% në raport me vitin 2014. Numri i transaksioneve përmes ATM-ve është rritur për 5%, përderisa pagesa me kartela përmes POS është rritur për 16.4%. Është e rëndësishme të theksohet se depozitimet në ATM kanë filluar gjithashtu të shënojnë rritje të ndjeshme në raport me vitin 2014, megjithëse në vlera më të vogla, me ç'rast rritja ishte për 739% në fund të vitit 2015.

Trend afërsisht të ngjashëm kanë shënuar edhe vlerat e transaksioneve të realizuara përmes këty instrumenteve të pagesave. Tabela 4 i tregon këto të dhëna.

VLERA E TRANSAKSIONEVE ME KARTELA PËRMES TERMINALEVE				
Nr.	Përshkrimi	2013	2014	2015
I.	Total i transaksioneve me kartela prej të cilave:	1,115,499,704	1,262,232,598	1,728,032,876.06
	1-ATM tërheqje cash	936,184,272	996,236,120	1,222,659,417.13
	2-ATM depozitime	1,953,275	13,488,633	181,428,729.23
	3-Kredit transfere nëpërmjet ATM-ve	781,258	515,457	373,621.03
	4-Tërheqje cash në terminale POS	24,576,284	13,878,586	20,357,075.19
	5-Pagesa me kartela në terminale POS	191,954,615	238,113,801	303,214,033.48

Tab. 4 | Burimi: BQK – Raport mujor mbi instrumentet cash dhe jocash (shkurt 2016)

Siç mund të shihet, totali i gjithsej vlerës së transaksioneve me kartela në vitin 2015 është rritur për 36.9% në raport me vitin 2014. Vlerat e tërheqjeve në ATM në fund të vitit 2015 kanë shënuar rritje poashtu prej 22.7% në raport me vitin 2014. Gjithashtu vlera e pagesave me kartela në terminalet e POS-it kanë shënuar rritje prej 27.3%.

Numri dhe vlera e llogarive e-banking

Zhvillimi i shërbimeve teknologjike ka bërë që njerëzit të shfrytëzojnë ato në masë të madhe, duke bërë kështu që edhe nevoja për ta vizituar degën e bankës nga klienti të jetë shumë më e vogël në krahasim me të kaluarën. Kjo për faktin se qytetaret e Kosovës përdorin gjithnjë e më shumë shërbimin elektronik e-banking përmes secilës mundësohet që të realizohen pothuajse të gjitha llojet e transaksioneve duke filluar nga pagesat më të thjeshta (pagesa të faturave të përditshme) të nevojshme deri tek ato pagesa përmes secilave u mundësohet qytetarëve që të shlyejnë obligimet e tyre tatimore, doganave, kontributeve dhe shumë mundësive tjera.

Tabela 5 tregon rritjen e numrit të llogarive e-banking ndër vite. Në fund të vitit 2015 numri i llogarive e-banking është rritur për 18.7% në raport me vitin 2014. Nëse numri i llogarive e-banking në fund të 2015 krahasohet me vitin 2010, atëherë ky numër është rritur për 238%.

NUMRI I LLOGARIVE E-BANKING							
Nr.	Përshkrimi	2010	2011	2012	2013	2014	2015
I.	Numri i llogarive E-Banking	55,292	68,990	97,089	131,365	157,761	187,297

Tab. 5 | Burimi: BQK – Raport mujor mbi instrumentet cash dhe jocash (shkurt 2016)

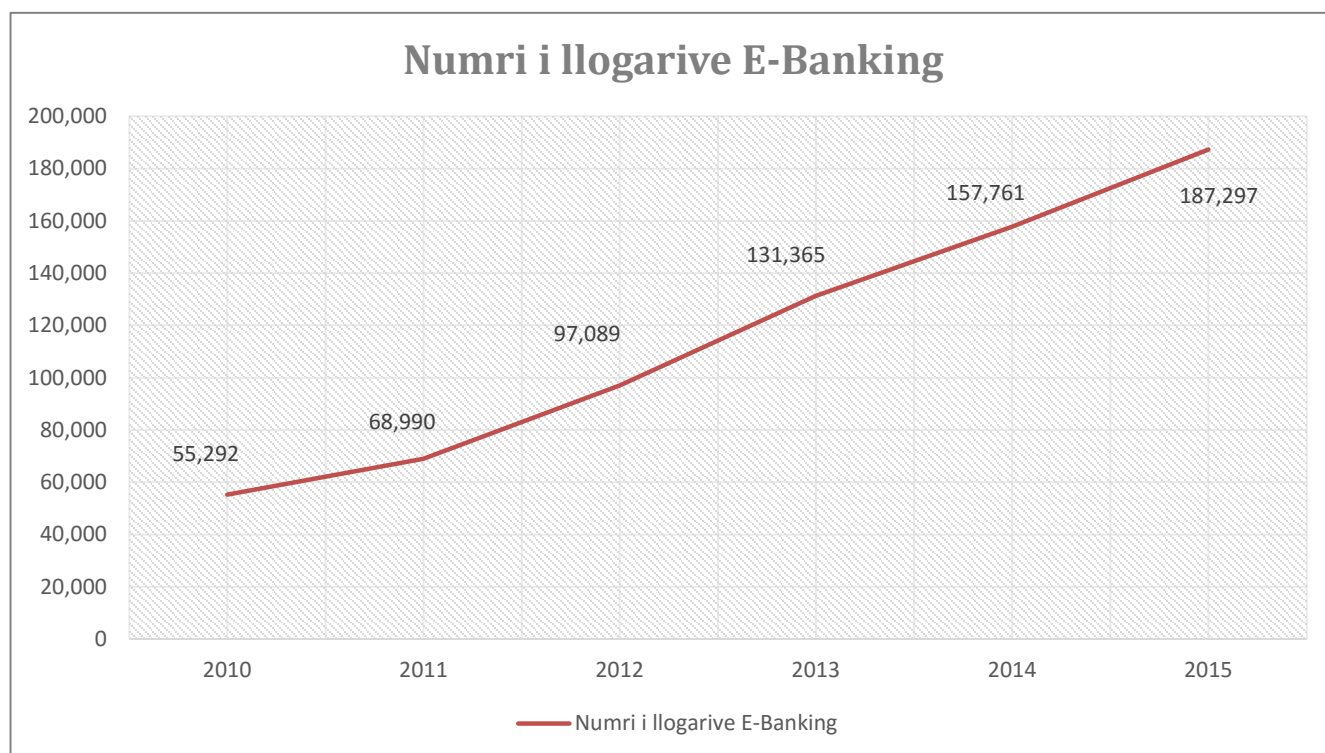

Fig. 2 | Burimi: BQK – Raport mujor mbi instrumentet cash dhe jocash (shkurt 2016)

Trendi i rritjes së numrit të llogarive e-banking mund të vërehet edhe nga figura 2 e paraqitur, e cila ka shënuar gjithnjë trend pozitiv në të gjitha vitet e marra për krahasim.

VËLLIMI I TRANSAKSIONEVE E-BANKING PARAQITUR NË NUMËR DHE VLERË GJATË VITEVE								
Nr.	Përshkrimi	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1.	Numri i transaksioneve	228,886	318,375	424,273	625,762	1,056,655	1,579,838	2,311,564
2.	Vlera e transaksioneve	607,305,816.66	782,383,356.93	1,218,089,663.00	1,499,093,438.23	2,671,011,545.81	4,220,405,695.61	5,746,325,675.39

Tab. 6 | Burimi: BQK – Raport mujor mbi instrumentet cash dhe jocash (shkurt 2016)

Rritja e numrit dhe e vlerave të transaksioneve përmes e-banking mund të shihet në tabelën 6. Kjo rritje dëshmon se qytetarët e Kosovës kanë pranuar pa problem zhvillimin elektronik të shërbimeve të bërë nga industria bankare, për faktin se këto zhvillime janë konform edhe nevojës së tregut.

II. INDIKATORËT KRYESORË TË INDUSTRIISË BANKARE

Industria bankare në Kosovës ka treguar stabilitet dhe qëndrueshmëri në vazhdimësi që nga paslufta dhe deri në vitet e fundit, duke ofruar siguri si dhe duke treguar besueshmëri tek qytetarët e Republikës së Kosovës. Industria bankare ka shënuar vlera pozitive të rritjes pothuajse në të gjithë indikatorët kryesorë të saj, çka tregon për një treg të shëndoshë të kësaj industrie.

Struktura e asetëve

Tabela 7 tregon të dhëna mbi gjithsej asetet e industrisë bankare si dhe të strukturës së kësaj industrie.

STRUKTURA E ASETËVE TË INDUSTRIISË BANKARE (milion euro)						
Përshkrimi	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Paraja e gatshme dhe bilanci me BQK	307.0	331.5	425.7	463.3	447.1	491.2
Bilanci me bankat komerciale	439.1	329.5	287.9	339.9	390.7	316.0
Letrat me vlerë	173.4	202.0	256.6	354.5	383.8	473.5
Kreditë dhe lizingu	1,458.7	1,698.1	1,763.4	1,805.8	1,882.4	2,019.4
Asetet fikse	44.0	47.4	57.7	55.5	53.7	57.3
Asetet tjera	32.9	41.3	38.1	40.3	27.9	29.8
Gjithsej Asete	2,455.1	2,649.7	2,829.3	3,059.3	3,185.6	3,387.3

Tab. 7 | Burimi: BQK – Bilanci i gjendjes së korporatave të tjera depozituese (shkurt 2016)

Në kuadër të gjithsej asetëve të industrisë bankare, pjesën kryesore e përbëjnë kreditë dhe lizingu me gjithsej 59.6% (2015), pastaj paraja e gatshme me 14.5%, letrat me vlerë 14.0% dhe kështu me radhë.

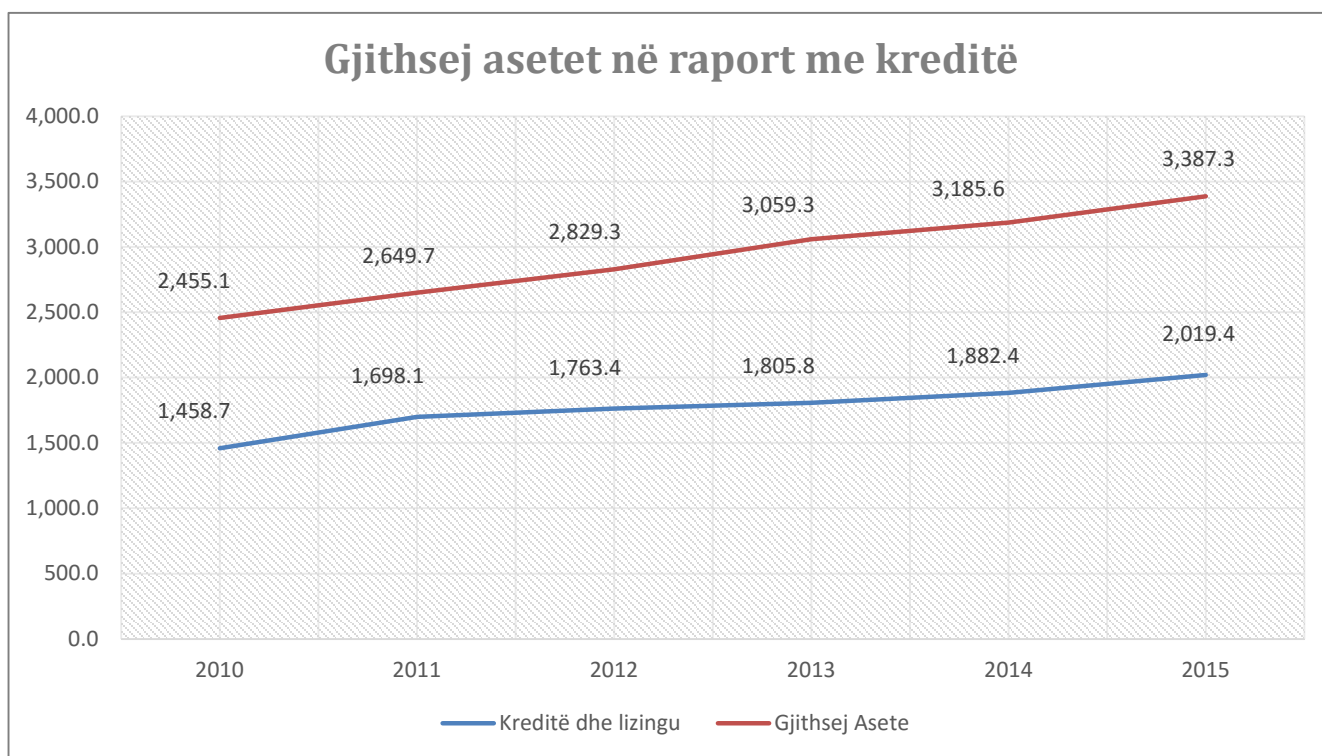

Fig. 3 | Burimi: BQK – Bilanci i gjendjes së korporatave të tjera depozituese (shkurt 2016)

Trendi i rritjes të gjithsej asetëve dhe kredive mund të vërehet edhe nga figura 3 e paraqitur. Në fund të vitit 2015, gjithsej asetet janë rritur për 6.3% në raport me vitin 2014, përderisa kreditë dhe lizingu është rritur për 7.2% gjatë të njëjtës periudhë.

Struktura e detyrimeve

STRUKTURA E DETYRIMEVE TË INDUSTRIËS BANKARE (milion euro)						
Përshkrimi	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bilanci nga bankat tjera	70.7	40.0	6.0	16.5	31.6	43.4
Depozitat	1,936.8	2,104.0	2,279.1	2,449.0	2,537.5	2,701.4
Huatë tjera	23.4	30.4	18.9	13.4	14.1	17.6
Provizionet e shlyera	0.1	0.2	1.7	2.0	2.9	3.1
Detyrimet tjera	160.1	191.3	221.4	244.1	229.2	191.2
Borxhi i ndërvarur	33.5	31.0	31.0	56.3	47.3	36.8
Obligimet nga pranimet e bankës	-	-	0.5	0.1	-	-
Mjetet vetanake	230.4	252.8	270.7	277.8	323.0	393.8
Gjithsej Detyrime	2,455.1	2,649.7	2,829.3	3,059.3	3,185.6	3,387.3

Tab. 8 | Burimi: BQK – Bilanci i gjendjes së korporatave të tjera depozituese (shkurt 2016)

Në kuadër të strukturës së detyrimeve nga tabela 8 mund të shihet se depozitat dominojnë pjesën kryesore me gjithsej 79.8% të gjithsej detyrimeve në fund të vitit 2015, përderisa pjesën tjetër e përbëjnë mjetet vetanake me 11.6%, detyrime tjera me 5.6% dhe kështu me radhë.

Tabela 9 tregon mbi raportin ndërmjet depozitave dhe kredive të industrisë bankare. Nga të dhënat e marra për bazë krahasimi, mund të shihet se industria bankare gjithnjë ka mbajtur raportin ndërmjet kredive dhe depozitave në afërsisht 80%, duke qenë kështu likuide gjatë gjithë kohës dhe e gatshme të mbuloj obligimet e saj në çdo kohë.

KREDITË BRUTO NË RAPORT ME DEPOZITAT (milion euro)						
Përshkrimi	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Depozitat	1,936.8	2,104.0	2,279.1	2,449.0	2,537.5	2,701.4
Kreditë bruto dhe lizingjet	1,458.7	1,698.1	1,763.4	1,805.8	1,882.4	2,019.4
Raporti	75.3%	80.7%	77.4%	73.7%	74.2%	74.8%

Tab. 9 | Burimi: BQK – Bilanci i gjendjes së korporatave të tjera depozituese (shkurt 2016)

Në figurën 4 gjithashtu mund të vërehet trendi rritës i të dy indikatorëve më kryesorë të industrisë bankare që janë depozitat dhe kreditë.

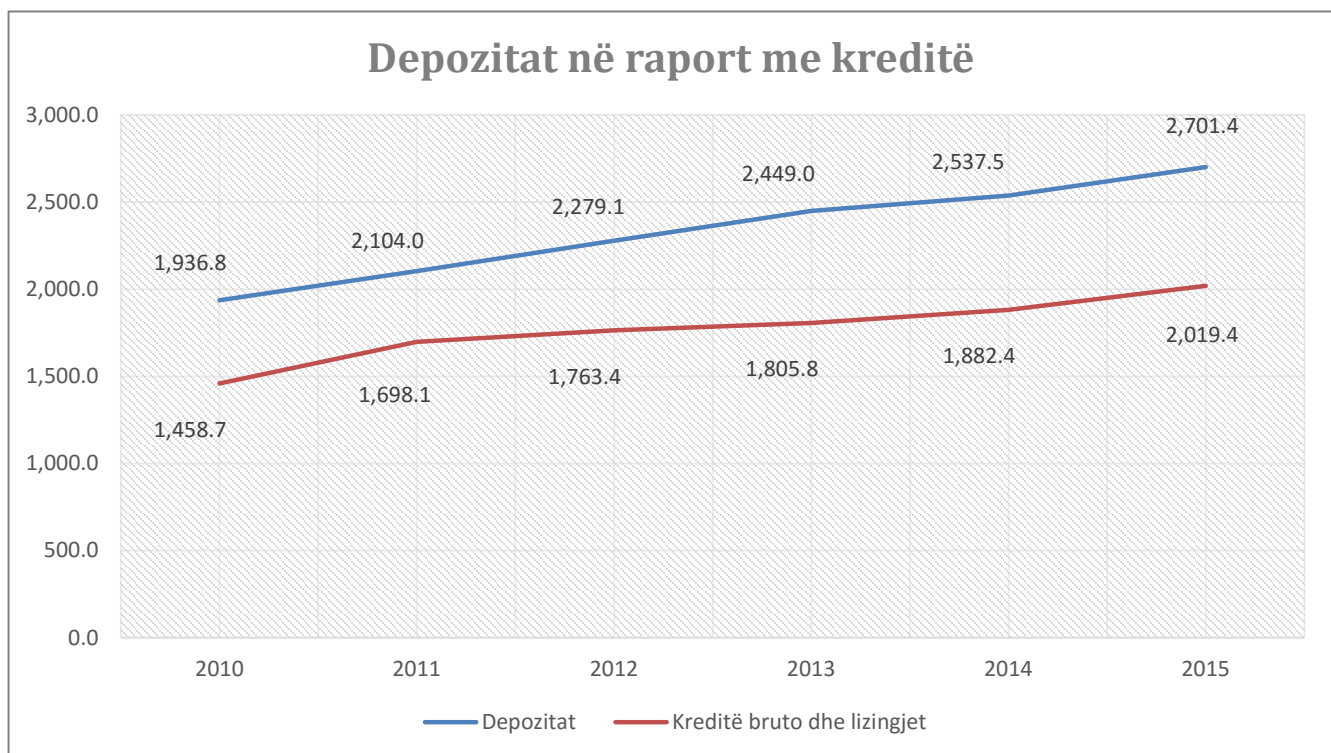

Fig. 4 | Burimi: BQK – Bilanci i gjendjes së korporatave të tjera depozituese (shkurt 2016)

Rritja e depozitave dhe kredive është në raport afërsisht të ngjashëm me njëra tjetrën, duke siguruar që kreditë e lëshuara nga kjo industri të mos tejkalojnë asnjëherë depozitat e qytetarëve që i kanë deponuar.

KREDITË SIPAS AKTIVITETIT EKONOMIK (milion euro)											
Përshkrimi	Bujqësia	Minierat	Prodhimi	Energjetika	Ndërtimtaria	Tregtia	Hotelet & Restaurantet	Tregti tjetër	Shërbime financiare	Shërbime tjera	Gjithsej
2010	38.2	14.6	127.6	18.0	109.1	521.2	39.5	18.9	22.0	113.6	1,022.8
2011	40.5	17.2	136.7	14.5	116.3	606.2	39.9	23.4	55.0	99.9	1,149.5
2012	43.6	16.2	133.1	15.9	125.2	635.3	38.8	22.7	54.5	108.8	1,194.2
2013	45.8	20.1	131.7	20.8	118.7	640.6	49.2	19.1	68.8	102.6	1,217.4
2014	49.8	19.7	153.0	20.3	107.0	674.5	51.4	18.1	60.6	102.0	1,256.4
2015	59.9	19.2	164.1	17.8	99.5	683.0	50.7	21.3	94.0	123.8	1,333.4

Tab. 10 | Burimi: BQK – Kreditë e korporatave të tjera depozituese sipas aktivitetit ekonomik (shkurt 2016)

Në kuadër të strukturës së kredive të lëshuara për sektorë të ekonomisë, dominojnë kreditë e lëshuara për tregti të cilat në fund të vitit 2015 përbënin 51.2% të gjithsej kredive sipas aktivitetit ekonomik, pastaj prodhimi me 12.3%, shërbimet tjera me 9.3% dhe kështu me radhë. Në shumicën e sektorëve ekonomik, vlerat e kredive kanë shënuar rritje nëpër vite, më përjashtim të ndërtimtarisë e cila ka shënuar një rënie të lehtë.

Të hyrat dhe shpenzimet

Industria bankare në Kosovë gjithashtu ka shënuar vazhdimisht vlera pozitive të të hyrave në raport me shpenzimet. Në tabelën 11 dhe 12 mund të shohim këtë raport të këtyre dy indikatorëve.

TË HYRAT E INDUSTRIËS BANKARE (milion euro)								
Perioda	Të hyrat nga interesi				Të hyrat nga jo-interesi		Të hyrat nga rivlerësimi	Totali
	Kreditë	Plasmanet me banka	Letrat me vlerë	Të tjera	Tarifat dhe komisionet	Të ardhura tjera operative		
2010	169.6	2.7	3.1	0.4	37.5	3.9	.	217.2
2011	186.3	4.1	4.2	0.5	41.7	3.3	.	240.1
2012	194.9	2.0	3.0	0.6	44.2	2.4	.	247.0
2013	192.5	1.4	2.3	2.0	45.6	3.9	1.2	249.0
2014	190.7	1.1	2.9	2.5	44.6	3.1	0.5	245.3
2015	180.4	0.5	4.4	0.7	47.1	4.0	1.1	238.2

Tab. 11 | Burimi: BQK – Pasqyra e të ardhurave e korporatave të tjera depozituese (shkurt 2016)

Në tabelën 11 mund të shohim se të hyrat nëpër vite të marra për krahasim kanë qenë afërsisht të njëjta, përderisa shpenzimet nëpër vite kanë shënuar ulje sidomos në tri vitet e fundit, çka ka bërë që edhe fitimi i realizuar për këtë sektor të rritet.

SHPENZIMET E INDUSTRIË BANKARE
 (milion euro)

Periudha	Shpenzimet e interesit			Shpenzimet e jo-interesit		Shp.të përgjithshme dhe admin.			Provizioni për taksat	Totali
	Depozita	Huamarrje	Të tjera	Tarifat dhe Komisionet	Provizionet për humbjet e kredive	Shp.personelit	Shp.të përgjithshme	Shp.tjera nga jo-interesi		
2010	49.4	4.8	1.1	7.7	28.3	37.8	37.6	12.6	5.5	184.8
2011	51.3	5.6	1.5	8.5	34.8	40.7	33.5	22.9	5.3	204.1
2012	57.6	3.2	2.3	8.7	50.3	42.3	35.5	24.5	4.0	228.6
2013	58.0	2.6	3.2	9.4	46.1	42.3	35.6	22.5	3.2	223.0
2014	36.4	3.3	4.5	11.1	20.5	42.7	35.1	24.4	6.8	184.8
2015	16.7	3.8	2.1	12.0	-8.4	44.0	35.7	27.8	9.7	143.5

Tab. 12 | Burimi: BQK – Pasqyra e të ardhurave e korporatave të tjera depozituese (shkurt 2016)

Në figurën 5 janë të paraqitura trendet e të hyrave dhe shpenzimeve si dhe ndryshimin ndërmjet këtyre dy indikatorëve, përkatësisht fitimin e realizuar nga industria bankare.

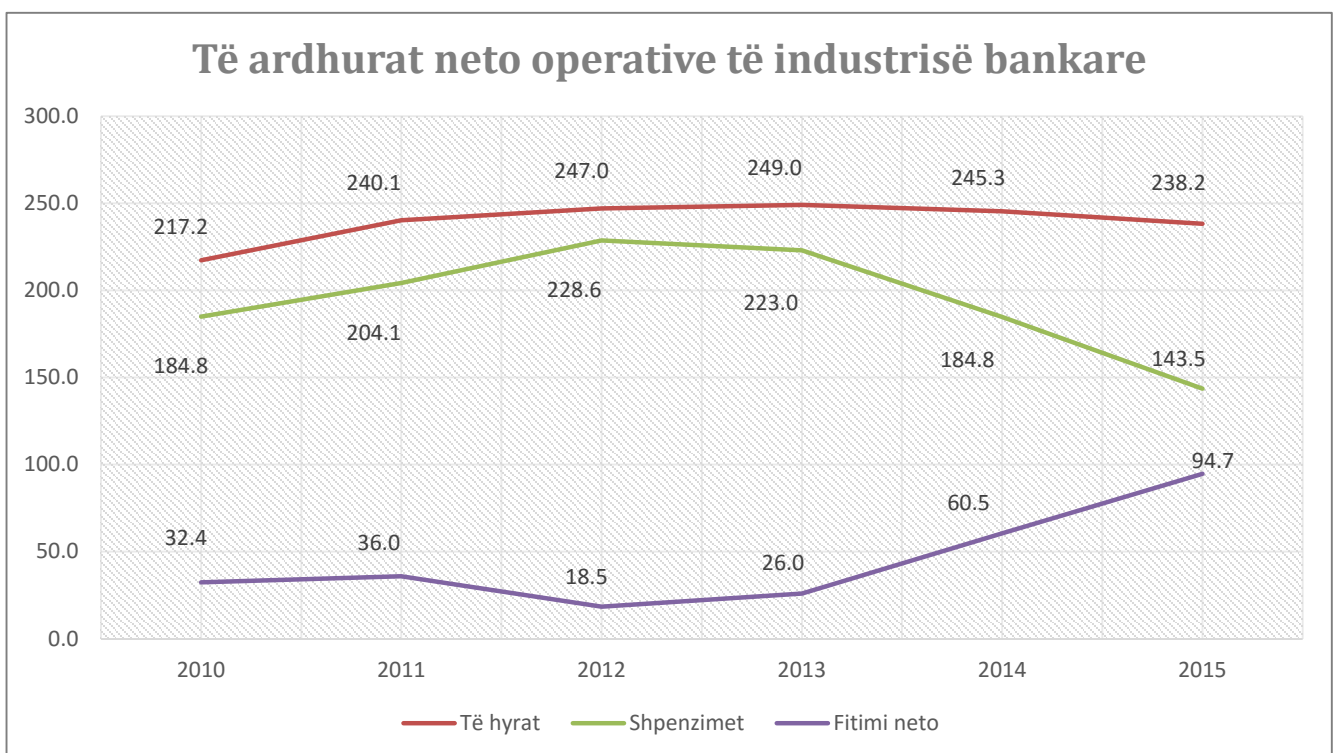

Fig. 5 | Burimi: BQK – Pasqyra e të ardhurave e korporatave të tjera depozituese (shkurt 2016)

Industria bankare në fund të vitit 2015 shënoj një fitim në vlerë prej 94.7 milionë euro, që paraqet një rritje prej 56.5% më shumë se sa në vitin 2014.

Normat efektive të interesit

Industria bankare gjatë dy viteve të fundit ka arritur që të zvogëloj ndjeshëm normën efektive të interesit në kredi, çka nënkupton se kostoja e kredisë për qytetarët e Kosovës është zvogëluar. Me uljen e normës efektive të interesit në kredi, pavarësisht rënies së normës efektive të interesit në depozita, ka bërë që të zvogëlohet edhe diferenca në përqindje ndërmjet këtyre dy normave.

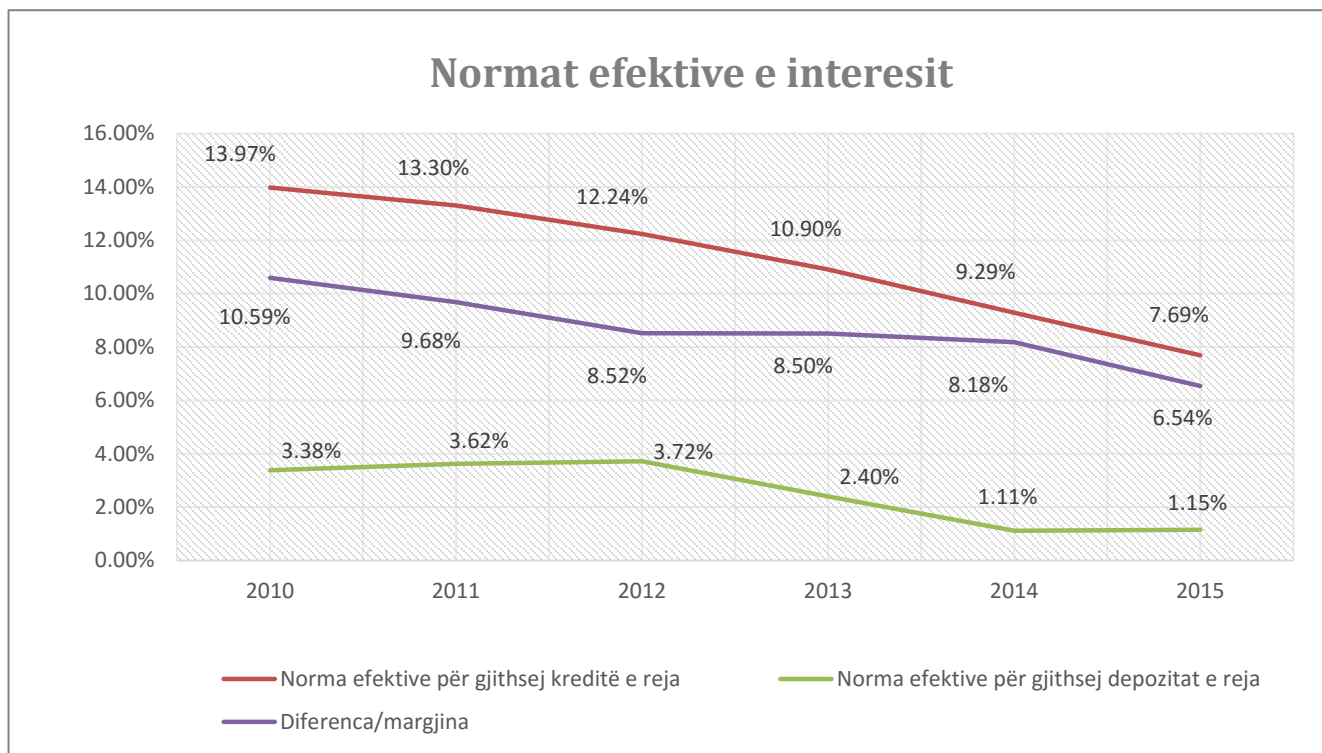

Fig. 6 | Burimi: BQK – Normat efektive të interesit në kredi dhe depozita të reja (shkurt 2016)

Siç shihet edhe nga trendi i paraqitur në figurën 6, që nga viti 2013 të dy normat e interesit, duke përfshirë edhe margjinën ndërmjet normës së interesit në kredi dhe depozita kanë shënuar ulje të ndjeshme.

Është e rëndësishme të potencohet se norma efektive e interesit në kredi ka arritur vlerën më të ultë që ka shënuar ndonjëherë industria bankare në Kosovë, që në fakt paraqet një sukses shumë të rëndësishëm për këtë industri.

Kreditë jo-performuese

Shëndeti i industrisë bankare mund të vlerësohet edhe nga përqindja e kredive të këqija të cilat industria bankare i ka shënuar. Tabela 13 paraqet përqindjen e kredive të këqija si dhe provizionet për humbjet nga kreditë.

KREDITË JO-PERFORMUES - NPL						
Përshkrimi	2010	2011	2012	2013	2014	2015
NPL	5.9%	5.8%	7.5%	8.7%	8.3%	6.2%
Provizionet për humbje nga kreditë	115.0%	116.7%	112.7%	110.5%	114.4%	115.1%

Tab. 13 | Burimi: BQK – Raporti vjetor 2013, 2014 dhe raporti i informatave mujore (shkurt 2016)

Industria bankare ka arritur që të administroj mirë portofolion e saj kreditore, krahas rritjes në vlerë të kredive, me ç'rast në fund të vitit 2015 ka shënuar ndër vlerat më të ulëta në këto vite të marra për bazë krahasimi, pra në 6.2%.

Referencat

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës, Bilanci i gjendjes i korporatave tjera depozituese sipas maturitetit, janar 2016, <http://bqk-kos.org/?id=55>;

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës, Raporti vjetor 2013 dhe 2014, <http://bqk-kos.org/?id=102>;

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës, Raporti i informatave mujore të sistemit financiar, dhjetor 2015, <http://bqk-kos.org/?id=98>;

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës, Normat efektive të interesit në kredi të reja, shkurt 2016, <http://bqk-kos.org/?id=55>;

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës, Normat efektive të interesit në depozita të reja, shkurt 2016, <http://bqk-kos.org/?id=55>;

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës, Pasqyra e të ardhurave e korporatave të tjera depozituese, shkurt 2016, <http://bqk-kos.org/?id=55>;

Banka Qendrore e Republikës së Kosovës, Raporti mujor mbi instrumentet cash dhe jocash, shkurt 2016, <http://bqk-kos.org/?id=125>;

PJESA III

LAJME NGA INDUSTRIA BANKARE QË SHËNUAN

MUAJIN DHJETOR

QEVERIA E BANKA BOTËRORE GARANTUESE PËR KOSOVËN E RE

Banka Botërore (BB) dhe Qeveria e Kosovës, do të jenë garantuese të aspekteve financiare e mjedisore të projektit për ndërtimin e Termocentralit “Kosova e Re”, u tha në Komisionin për Zhvillim Ekonomik, ku Ministri i Zhvillimit Ekonomik, Blerand Stavileci raportoi për këtë projekt. Në Komision nuk morën pjesë anëtarët e opozitës, përderisa kishte një debat në mes të deputetëve të LDK-së e PDK-së pas akuzave për korrupsion.

Në përgjithësi të gjithë të pranishmit u pajtuan me marrëveshjen e arritur në mes të Ministrisë së Zhvillimit Ekonomik dhe kompanisë Contour Global për ndërtimin e termocentralit. Kurse kryetari i Komisioni Muhamet Mustafa, u shpreh i kënaqur me përfshirjen e Bankës Botërore në këtë projekt. (Telegrafi 2 dhjetor 2015).

ARRESTOHEN 6 PERSONA, TËRHIQIN PARA ME KARTA TË KLONUARA

Prokuroria e Tiranës ka lëshuar një urdhër ndalimi për 6 të rinj, të cilët akuzohen për mashtrim kompjuterik. Grupi i të rinjve dyshohet se kanë klonuar karta debiti, me anë të të cilave kanë tërhequr para në bankomate në tri qytete të ndryshme: Lushnjë, Kavajë dhe Durrës. Prokuroria e Tiranës ka nisur hetimin në bazë të informacionit të mbërritur nga selia qendrore e bankës së nivelit të dytë në Tiranë, e cila kishte konstatuar ndërhyrje të paligjshme në sistemin e saj nëpërmjet një karte amerikane. Nga verifikimet e saj, banka ka krijuar dyshime se karta amerikane ishte e klonuar dhe nëpërmjet saj po tërhiqeshin shuma të konsiderueshme. Nga hetimi rezultoi se personat në fjalë kanë tentuar të kryejnë tërheqje edhe nga disa karta të tjera, por këto tentativa kanë rezultuar të pasuksesshme. E vetmja kartë që u ka funksionuar ka qenë ajo me të dhëna amerikane (të falsifikuara), të cilën, krahas bankomatëve, e kanë përdorur edhe në disa pika karburanti në zonën e Lushnjës dhe Kavajës. (Express, Zëri 2 dhjetor 2015).

JA SI DUKEN KARTËMONEDHAT E REJA TË ZVICRËS

Nga prilli 2016 ngadalë do të fillojmë t'i harrojmë bankënotat aktuale të frangut zviceran. Për herë të parë do të dalin në qarkullim kartëmonedha 50 CHF dhe pastaj në intervale prej një vit e gjysmë do të vihen në qarkullim dhe kartëmonedha të tjera deri në zëvendësimin e plotë të kartëmonedhave të vjetra, me një karakter të ri që do të përfundojë në vitin 2019. Ishte paraparë të vihen në qarkullim që nga viti 2010, por për shkak të problemeve teknike, ky proces është shtyrë disa herë. (Telegrafi, 3 dhjetor 2015).

BANKA PËR BIZNES ME PRODUKTE KREDITORE PËR TË RRIKUR EFIÇENCËN E ENERGISJË

Me mbështetjen e IFC-së, anëtare e Grupit të Bankës Botërore, Banka për Biznes (BPB) ka zhvilluar produkte të reja të kredisë për të financuar projektet e efiçencës së energjisë për shtëpi dhe biznese më të vogla në Kosovë.

IFC-ja ka filluar punën e saj këshilluese me BPB-në në shtator të vitit 2014 për ta ndihmuar bankën që të zhvillojë ekspertizë në kreditimin e bazuar në efiçencë të energjisë. Si rezultat i këtij bashkëpunimi, BPB-ja ka zhvilluar dy produkte të kreditimit – kreditë për efiçencë të energjisë (EE) për ndërmarrje private dhe kreditë EE për huamarrësit individual, të cilat u prezantuan para klientëve të bankës, përfaqësuesve të industrisë dhe publikut në ngjarjen e organizuar në Prishtinë duke shënuar fillimin e kreditimit. “Bashkëpunimi me IFC-në ka ndihmuar në përmirësimin e ekspertizës së BPB-së dhe kapaciteteve të brendshme për zhvillimin e biznesit bankar për kreditimin e efiçencës së energjisë”, tha Richard Beasley, Kryeshef ekzekutiv i BPB-së. “Financimi për projektet e efiçencës së energjisë është kompleks, por ka potencial të konsiderueshëm të investimit në një modernizim efiçent të energjisë të ekonomive familjare private të Kosovës dhe ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme. Ne jemi të kënaqur që mbështesim realizimin e këtij potenciali.” (Telegrafi, 9 dhjetor 2015).

KOSOVA KA RRETH 32 MIJË BIZNESE AKTIVE

Brenda shtetit të Kosovës ekzistojnë rreth 32 mijë biznese aktive, që merren me veprimtari ekonomike, ndërsa numri më i madh i ndërmarrjeve i takon sektorit të tregtisë me 16142 ndërmarrje, ose 50.6 për qind e të gjitha bizneseve. Këto shifra i ka publikuar Agjencia e Statistikave të Kosovës (ASK) në raportin e fundit. Sipas ASK-së, në vitin e kaluar, numri më i madh i ndërmarrjeve u takon tregtisë, pasuar nga industria përpunuese me 4052 ndërmarrje ose 12.7 për qind. Shërbimet biznesore dhe shërbimeve të tjera kanë 4023 kompani ose 12.6 për qind, pasuar nga; akomodimi dhe aktivitetet e shërbimeve me ushqim; ndërtimtarisë; transportit, etj. Ndërsa, sa i përket punësimit për sektorët ekonomikë, që ishin pjesë e hulumtimit, del se numri total i të punësuarve arrin shifrën prej 145 736, prej te cilëve: sektori i tregtisë përbën rreth 54 295 të punësuar ose 37.3 për qind; industria përpunuese 22 257 ose 15.3 për qind; shërbimet biznesore 15 954 ose 10.9 për qind; ndërtimtaria me 13 192, etj. Treguesi i pagës mesatare mujore, sipas këtij raporti në vitit 2014, sillej rreth 352 Euro, në aktivitetet e përfshira në anketë, e që është një tregues i përafërt me realitetin. (Kosova Sot, 10 dhjetor 2015).

KOSOVA PËRFITON 78 MILIONË EURO ASISTENCË NGA BE-JA

Komisioni i Bashkimit European, e ka miratuar një pako prej 1 miliardë euro, si asistencë për t'i mbështetur reformat dhe bashkëpunimin rajonal në Ballkanin Perëndimor dhe në Turqi dhe 78,000,000 janë të destinuara për Kosovën, për Demokraci, Qeverisje, sundim të ligjit, të drejtat e njeriut, energji, bujqësi dhe zhvillim rural.

Kjo asistencë është e dedikuar për vendet para pranimit për t'i mbështetur reformat në sektorë të ndryshëm për vendet që dëshirojnë t'i bashkohen BE-së.

Johanes Hahn, Komisioneri për Politikë Europiane të Fqinjësisë dhe Negociatave për Zgjerim, ka thënë se kjo pako e miratuar nga ky institucion i BE-së shpreh angazhimin e fuqishëm për perspektivën e Unionit European për vendet e Ballkanit Perëndimor dhe Turqinë. Sipas tij, ky është një investim afatgjatë në stabilitetin ekonomik të këtyre vendeve.

Përveç Kosovës, nga kjo asistent prej 1 miliard eurosh, ka përfituar edhe Shqipëria, Bosnja e Hercegovina, Maqedonia, Serbia dhe Turqia. (Zëri, 14 dhjetor 2015).

HOTI: KOSOVA E GATSHME PËR TË MARRË KREDI ZHVILLIMORE

Ministri i Financave, Avdullah Hoti, ka paralajmëruar se të hënën, Kuvendi i Kosovës pritet të miratojë në lexim të dytë ndryshimin e Ligjit për Menaxhimin e Financave Publike.

Me këtë, sipas tij, bëhet e mundur ndryshimi i rregullës fiskale dhe i mundësohet Qeverisë të hyjë në hua tek institucionet financiare ndërkombëtare për të financuar projekte të mëdha kapitale, siç janë projektet e sistemeve të ujitjes së tokave bujqësore, hekurudhat, rrjeti energjetik dhe projekte të tjera strategjike. (Zëri, 14 dhjetor 2015).

BANKAT “KONTRIBUAN” NË ZHVILLIMIN E SEKTORIT PRIVAT

Zhvillimi ekonomik nuk mund të ndodh pa pasur një zhvillim të sektorit privat dhe bankat janë ato të cilat mund të ndihmojnë dhe po ndihmojnë këtë sektor. Legjislacioni i viteve të fundit dhe sistemi i përmbauesve privat nga ata që përfaqësojnë

sistemin bankar u vlerësua si një ndihmesë e madhe në kthimin më të shpejtë të kredive gjë e cila paraqet edhe njëri ndër sfidat e këtij sektori. Kështu u tha në konferencën e organizuar nga Oda Ekonomike Amerikane në Kosovë me temën “Ndikimi i Sektorit Dinamik Bankar në Zhvillimin e Sektorit privat”. Drejtori i Odës Ekonomike Amerikane në Kosovë, Arian Zeka deklaroi para të pranishmëve se nëse ka pasur diçka pozitive gjatë këtyre viteve në ekonominë e brishtë të Kosovës, ka qenë sektori bankar i cili është treguar të jetë i fuqishëm dhe qëndrueshëm në vendin tonë. Guvernatori i Bankës Qendrore të Kosovës, Bedri Hamza tha se pa një sektor të zhvilluar dhe të fuqishëm bankar nuk mund të ketë as zhvillim të sektorit privat e rrjedhimisht as zhvillim ekonomik të vendit. Menaxheri i Bankës Botërore në Kosovë, Jan Peter Olters në një fjalë rasti theksoi se sa i rëndësishëm është treguar sektori bankar në zhvillimin e vendit. Eriola Bibolli nga banka Pro Credit Bank shprehu ndihmesën që është dhënë në dy vitet e fundit nga legjislacioni i aprovuar në Kuvend përmes Ligjit për Detyrime dhe funksionimit të përmbauesve privat, të cilët sipas saj, kanë ndikuar dukshëm në kthimin e kredive dhe përshpejtimin e lëndëve nëpër gjykata, atëherë kur ka pasur zvarritje të kthimit të kredive. Për të pasur një besueshmëri më të madhe në mes bankave dhe sektorit privat për Yll Sejdin nga banka NLB Bank, pasqyrat financiare të bizneseve duhet të bëhen më transparente. Kosova në sistemin e saj bankar aktualisht ka 10 banka komerciale, 18 institucione mikrofinanciare, 15 kompani të sigurimit dhe dy fonde pensionale. (Telegrafi, 16 dhjetor 2015).

GJERMANIA I JEP KOSOVËS GRANT NË VLERË PREJ 17 MILIONË EURO

Qeveria e Republikës së Kosovës në vazhden e bashkëpunimit financiar të realizuar ndër vite me Qeverinë Federale të Republikës së Gjermanisë si partner i rëndësishëm bilateral për asistencë financiare dhe teknike, ka nënshkruar Marrëveshjen për Bashkëpunim Financiar 2015 “Projekti i subvencioneve”, e cila marrëveshje u nënshkrua sot nga ministri i Financave Avdullah Hoti dhe ambasadorja e Republikës Federale të Gjermanisë në Kosovë znj. Angelika Viets. Marrëveshja për Bashkëpunim Financiar për vitin 2015 për dallim nga viti i kaluar ku kishte edhe kredi, përfshinë vetëm pjesën grant në vlerë prej 17 milionë euro për financimin e disa projekteve të rëndësishme, siç janë: „Mbështetja e sektorit të energjisë, faza e VIII, „Shkarkimi i ujërave të zeza në jug-perëndim, faza e pestë“, “Programi për menaxhimin e mbeturinave”. (Kosova Sot, Agjencia e Lajmeve Ekonomia, 16 dhjetor 2015).

MBI NJË MILIARD EURO JASHTË, KOSOVA ZHYTET NË BORXHE

Bazuar në të dhënat statistikore zyrtare të Bankës Qendrore të Kosovës, deri në shtator të vitit 2015 borxhi publik i vendit ka arritur në 719.5 milionë euro, nga 550.9 milionë euro sa ishte në periudhën e njëjtë të vitit 2014. Nga borxhi i përgjithshëm, 352 milionë euro janë borxhe të brendshme, kurse borxhi i jashtëm ka arritur në 367.2 milionë euro. Shprehur në përqindje, borxhi publik ka arritur 12.5 për qind të Bruto Produktit Vendor (BPV). Ministri aktual i Financave, Avdullah Hoti, ka thënë se kjo vlerë Kosovën e vë në pozitë mjaft të volitshme sa i përket borxhit publik, prandaj ka hapësirë të mjaftueshme për të marrë kredi vetëm për qëllime zhvillimore. (Kosova Sot, 22 dhjetor 2015).

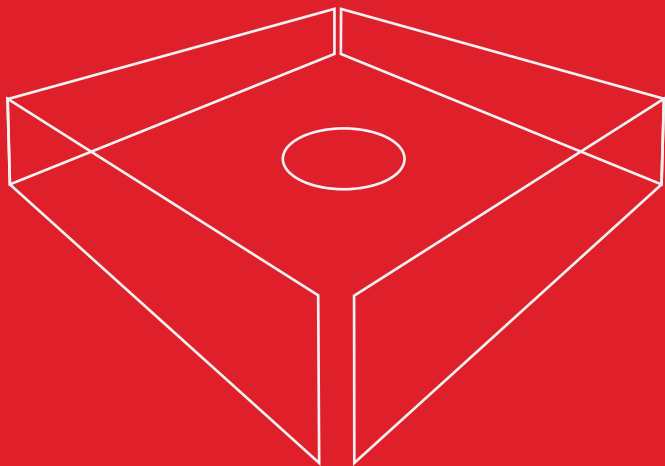
BERZH-I FINANCON KREDINË 1 MILION EURO PËR EFIÇIENCË TË ENERGJISË

Banka Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim (BERZH) është duke promovuar efiçencën e energjisë në sektorin e banimit në Kosovë duke financuar me një kredi shtesë prej 1 milion euro tek Kreditimi Rural i Kosovës (KRK), një nga institucionet kryesore mikrofinanciare në vend. Ky financim i ri është siguruar nën Kornizën për Projekte të Energjisë së Qëndrueshme në Kosovë (KoSEP) si përgjigje ndaj kërkesës në rritje për financim të efiçencës së energjisë në vend. Sipas një njoftimi të BERZH, disponueshmëria e financimit afatmesëm dhe afatgjatë për sektorin privat që ka të bëjë me efiçencë të energjisë dhe investime të energjisë së qëndrueshme është i kufizuar në tregun e tanishëm në Kosovë. Përmes KoSEP, kornizë prej 12 milionë eurosh për kreditim të efiçencës së energjisë dhe investimeve të energjisë së qëndrueshme të bizneseve të vogla dhe sektorit të banimit, BERZH-i po e adreson këtë boshllëk tregu. Kjo kornizë gjithashtu përfiton edhe nga donacionet shtesë të cilat sigurohen nga New Norway Cooperation Fund (Fondi i Ri për Bashkëpunim i Norvegjisë) dhe Fondi i Veçantë i Aksionarëve të BERZH-it. (Kosova Sot, Zëri, 23 dhjetor 2015).

PUBLIKIMET E SHOQATËS SË BANKAVE TË KOSOVËS

“Periodiku Bankar” është botim mujor i Shoqatës së Bankave të Kosovës duke filluar me publikimin e parë në muajin janar të vitit 2014. Publikimet mujore përmbajnë të dhëna dhe vlerësime të përgjithshme mbi sistemin financiar në Kosovë. Çdo publikim mujor trajton çështje të caktuara të sistemit financiar që për vëmendje kryesore ka sektorin bankar në Kosovë.
www.bankassoc-kos.com.

Qendra për Trajnime Bankare

TRAJNIMET E PLANIFIKUARA PËR VITIN 2016:

Certifikimi EFCB

Menaxhimi Porfolios - Risku Kreditor

Risku Operacional

Bazat e Pajtueshmerise

Siguria Financiare - Sanksionet Nderkombetare dhe OFAC

Auditimi I IT

IFRS

Për më shumë informata rreth regjistrimit apo programit, kontaktoni Qendrën për Trajnime Bankare në Shoqatën e Bankave të Kosovës.

038 246 171

kbtraining@bankassoc-kos.com

SHOQATA E BANKAVE TË KOSOVËS
KOSOVO BANKING ASSOCIATION

Design: Mithat Sejdiu